

Advies over de verlenging van de schutkring voor wolvenschade

Adviesnummer:	<u>INBO.A.4894</u>
Auteurs:	Joachim Mergeay, Anneleen Rutten & Koen Van Den Berge
Contact:	Niko Boone (niko.boone@inbo.be)
Kenmerk aanvraag:	2024/32
Geadresseerden:	Agentschap Natuur & Bos T.a.v. Dries Gorissen Koningin Astridlaan 50 3500 Hasselt dries.gorissen@vlaanderen.be
Cc:	Agentschap Natuur & Bos Joris Janssens (joris.janssens@vlaanderen.be) Goedele Van der Spiegel (secretariaatAG.anb@vlaanderen.be)

Dr. Hilde Eggermont
Administrateur-generaal

Wijze van citeren: Mergeay J., Rutten A. & Van Den Berge K. (2024). Advies over de verlenging van de schutkring voor wolvenschade. Adviezen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Nr. INBO.A.4894. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

Aanleiding

De Vlaamse overheid voorziet subsidies aan niet-professionele rundvee- en paardenhouders voor het nemen van wolfwerende maatregelen. Deze subsidie is van toepassing in een zogenaamde schutkring. Wanneer er als gevolg van een wolvenaantal op paarden of runderen een potentiële probleemsituatie ontstaat, kan Natuur en Bos een dergelijke schutkring afbakenen. Die schutkring geldt voor zes maanden en is verlengbaar, indien noodzakelijk.

Volgens het Besluit van de Vlaamse Regering van 26 november 2021 tot vaststelling van de regels voor de subsidiëring van wolfwerende maatregelen¹ is voor het instellen van een schutkring een advies van het INBO nodig.

De huidige schutkring is geldig tot 31/08/2024.

Vraag

Kan de huidige schutkring verlengd worden op basis van vastgestelde schadegevallen bij runderen en paarden?

Toelichting

1 Achtergrondinformatie

Sinds de vestiging van wolf in Vlaanderen is er door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) een risicozone vastgesteld waarbinnen er een verhoogd risico is op een wolvenaantal op (klein)vee. Actueel is de lijst met gemeenten die behoren tot de huidige risicozone gebaseerd op de INBO-nota: Prioritering inzake preventiemaatregelen t.a.v. wolvenschade, februari 2020.²

Eind januari 2022 adviseerden Van Den Berge *et al.* (2022) om het risicogebied, gebaseerd op het leefgebied van de roedel Hechtel-Eksel, uit te breiden met een tweede risicozone in het noordwesten van de provincie Antwerpen. Daar werd een regelmatige aanwezigheid van zwervende individuen vastgesteld. Alle achtergrondinfo over de risico-inschatting en de opvolging van wolvenaantwoordigheid in Vlaanderen is terug te vinden in dat advies.

In februari 2022 adviseerden Gouwy & Van Den Berge (2022) over het instellen van een schutkring voor paarden en runderen binnen de risicozone van de gevestigde wolven. Achtergrondinfo over de risico-inschatting voor grootvee en de totstandkoming van de schutkring is te vinden in dat advies.

Eind januari 2023 evalueerden Gouwy *et al.* (2023) voor het eerst de schutkring voor runderen en paarden. Alle achtergrondinfo over de eerste evaluatie van de schutkring is terug te vinden in dat advies.

In het Ministerieel Besluit van 15 maart 2023³ werd beslist 'om de schutkring uit te breiden tot alle gemeenten binnen de risicozone waarbinnen een wolvenroedel gevestigd is'.

¹ [BVR tot vaststelling van de regels voor de subsidiëring van wolfwerende maatregelen 26/11/2021](#)

² https://www.natuurenbos.be/sites/default/files/insertedfiles/nota_prioriteringszones.pdf

³ [15 MAART 2023. - Ministerieel besluit tot wijziging van het ministerieel besluit tot aanduiding van een schutkring in functie van wolvenschade van 3 mei 2022](#)

2 Vaststellingen van wolvenschade bij rundvee en paarden sinds januari 2024

Sinds januari 2024 zijn er binnen het huidige oostelijke risicogebied (roedel HEK_BE) geen schadegevallen geweest veroorzaakt door wolven van de roedel van Hechtel-Eksel. De enige geregistreerde schadegevallen die met zekerheid aan wolf kunnen worden gelinkt, werden veroorzaakt door zwervende wolven (zie <https://www.natuurenbos.be/dossiers/de-wolf-vlaanderen>). De schade was uitsluitend op kleine herkauwers:

- Ham, 2 gedode damherten op 13/01/2024 door een onbekende zwervende wolf;
- Hasselt en Zonhoven, telkens 9 schapen gedood op 13/04/2024 en 15/04/2024 door GW4096m (uit de roedel van de Hoge Venen).

Van januari 2024 tot 31/07/2024 waren binnen het westelijke risicogebied (NOK_BE) 17 schadegevallen veroorzaakt door wolf en 4 schadegevallen die nog onderzocht worden maar die mogelijk ook door wolf zijn veroorzaakt. Al deze schadegevallen hebben betrekking op kleine herkauwers (schaap, geit, damhert) en zijn in zover bepaald toe te schrijven aan de gevestigde wolvin GW3449f.

Er waren in het Vlaams gewest in 2024 nog geen schadegevallen op paardachtigen of runderen die toe te schrijven zijn aan wolf. Het laatste schadegeval op een dergelijk dier dateert van 8/10/2023.

3 Evaluatie van het huidige predatierisico

We schatten de populatie wolven in Vlaanderen momenteel op drie tot vier exemplaren:

- 1 wolf in het westelijke gebied in de Noorderkempen (NOK_BE): GW3449f;
- 2-3 wolven in het oostelijk gebied in Limburg en aangrenzende delen van Antwerpen (HEK_BE): GW1479f, GW2398m en mogelijk nog 1 nakomeling van GW1479f.

Traditioneel is het najaar een periode met een verhoogd predatierisico op vee omdat jonge wolven dan een grote aanvoer van prooien vragen. De druk op vee neemt dan toe. Bij gebrek aan voortplanting in 2024 is er geen reden om een verhoogd predatierisico op kleinvee, runderen of paardachtigen te verwachten.

We zien in Limburg dat predatie op kleinvee in 2024 enkel door zwervers werd veroorzaakt, en niet door de gevestigde wolven. Het risico op predatie door zwervers is heel onvoorspelbaar en is niet gelinkt aan de huidige leefgebieden.

In territorium NOK_BE (Antwerpen) stelden we in het verleden eenmaal predatie vast op een rund. Dat was in Brecht op 8/10/2023. Hier vonden we DNA van de gevestigde wolvin GW3449f samen met dat van een andere onbekende wolf. Sinds januari 2024 is GW3449f enkel solitair waargenomen.

Het risico op predatie op runderen of op paarden lijkt dan ook zeer laag voor beide gebieden. Volgens de huidig geldende criteria (aanval in de afgelopen 6 maanden op runderen of paardachtigen met schoft boven 148 cm) volstaat dit niet om een schutkring af te bakken.

Conclusie

Er waren recent (< 6 maanden) geen schadegevallen in Vlaanderen op runderen of grote paardachtigen. Er is dus niet voldaan aan de criteria om een schutkring af te bakenen of te verlengen.

Het risico op predatie in de komende maanden op runderen of grote paardachtigen lijkt niet hoger dan in de eerste helft van het jaar.

Strikt genomen kan het beleid op basis van het ontbreken van schadegevallen bij grootvee in 2024 opteren om de schutkring niet langer te verlengen.

Het beleid kan wel de keuze maken om de schutkring alsnog te verlengen vanuit het standpunt van maatschappelijk draagvlak bij rundvee- en paardenhouders.

Referenties

Gouwy J., Mergeay J. & Van Den Berge K. (2023). Evaluatie van en advies over de schutkring voor wolvenschade. Adviezen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Nr. INBO.A.4561. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

<https://purews.inbo.be/ws/portalfiles/portal/90569893/INBO.A.4561.pdf>

Gouwy J. & Van Den Berge K. (2022). Advies over de afbakening van een schutkring voor wolvenschade. Adviezen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Nr. INBO.A.4338. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

<https://purews.inbo.be/ws/portalfiles/portal/81653645/INBO.A.4338.pdf>

Van Den Berge K., Gouwy J. & Mergeay J. (2022). Advies over de uitbreiding van de risicozone voor wolvenschade. Adviezen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Nr. INBO.A.4297. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

<https://purews.inbo.be/ws/portalfiles/portal/72311962/INBO.A.4297.pdf>